

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Національної металургійної академії України

д.т.н., проф. Юрій ПРОЙДАК

ПРОГРАМА ВСТУПУ

Та навчання за освітньо-науковою програмою:

3-го рівня (доктор філософії)

За спеціальністю 033 «Філософія»

Гарант освітньої програми:

д.філос.н., проф. В. І. Палагуца

Дніпро – 2021

Перелік тем та рекомендованої літератури для вступного іспиту до аспірантури за освітньо-науковою програмою 033 «Філософія».

Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль в суспільстві.

1. Визначення філософії.
2. Світогляд та його історичні типи – міфологічний, релігійний, науковий. Неможливість поєднання релігійного та наукового світоглядів.
3. Основні функції філософії: гносеологічна, методологічна, онтологічна. Взаємозв'язок філософії та науки, перманентне становлення нових наукових дисциплін та постійне формування наукової картини світу.
4. Класифікація напрямків у філософії: матеріалізм та ідеалізм.
5. Цінність філософії для особи (питання про сенс життя) і суспільства (аналіз принципово нових криз).

Рекомендована література

1. Анталогия мировой философии. – М.: Мысль, 1991.
2. Кузнецов Б.Г. История философии для физиков и математиков. – М., 1974.
3. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
4. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
5. Степин В.С. Теоретическое знание. Структура, историческая эволюция. – М., 2000.
6. Сумерки богов. – М.: Политиздат, 1989.
7. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
8. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 2. Стародавня філософія Сходу.

1. Філософія стародавньої Індії. Традиційні напрямки індійської філософії.
2. Філософське підґрунтя релігійної революції буддизму.

3. Філософія стародавнього Китаю: конфуціанство, даосизм, легізм (школа законників). Проблема співіснування людяності та підкорення у конфуціанстві.

Рекомендована література

1. Анталогиямировойфилософии. – М.:Мысль,1991.
2. Кузнецов Б.Г. Историяфилософии для физиков и математиков. – М., 1974.
3. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
4. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
5. Степин В.С. Теоретическоезнание. Структура, историческаяэволюция.– М., 2000.
6. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинский, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
7. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 3. Філософія стародавніх Греції та Риму.

1. Передумови виникнення філософії, як такої. Становлення філософії Давньої Греції (Гесіод).
2. Космоцентричний період, основні школи та представники.
3. Класичний період: філософія Сократа, Платона, Арістотеля.
4. Єліністична філософська думка. Філософія давнього Риму. Чотири основні напрямки: стоїки, скептики, епікурейці, неоплатоніки.

Рекомендована література

1. Анталогиямировойфилософии. – М.:Мысль,1991.
2. Кузнецов Б.Г. Историяфилософии для физиков и математиков. – М., 1974.
3. Кун Т. Структура научныхреволюций// Структура научныхреволюций. – Сборник. сост. В.Ю. Кузнецов. – М.: АСТ, 2001.
4. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
5. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
6. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.

7. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
8. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 4. Філософія Середньовіччя та Відродження.

1. Занепад філософської думки, як такої, теорцентризм середньовічної філософії. Чотири питання: креаціонізм, провіденціалізм, екзегеза, есхатологія.
2. Патристика: Августин Аврелій (Блаженний).
3. Схоластика. Два нових питання: співвідношення віри та розуму, та проблема універсалій. Фома Аквінський.
4. Філософія Відродження: антропоцентричний гуманізм; нове (побудоване на естетиці та простих пропорціях) природознавство; проблема становлення національної держави, утопізм.

Рекомендована література

1. Анталогия мировой философии. – М.: Мысль, 1991.
2. Кузнецов Б.Г. История философии для физиков и математиков. – М., 1974.
3. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
4. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
5. Степин В.С. Теоретическое знание. Структура, историческая эволюция. – М., 2000.
6. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
7. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
8. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 4. Філософія Нового часу.

1. Наукоцентризм філософії Нового часу. Чотири основні питання: розробка загальних наукових методів, вчення про вроджені ідеї, проблема субстанції/атома та проблема суспільного договору.

2. Можливості, протиріччя на обмеженість емпіризму та раціоналізму. Філософські ідеї (метод пізнання) Галілео Галілея.

3. Порівняння концепцій Томаса Гобса та Джона Локка у питання суспільного договору.

Рекомендована література

1. Анталогиямировойфилософии. – М.:Мысль,1991.
2. Галилей Г. Диалог о двухглавнейших системах мира // Избранныетруды: В 2 т.– М.: Наука, 1964. – Т1.
3. Кузнецов Б.Г. Историяфилософии для физиков и математиков. – М., 1974.
4. Кузнецов. В.Н. Западноевропейскаяфилософия XVIII-го века. – М.:Наука,1988.
5. Кун Т. Структура научныхреволюций// Структура научныхреволюций. – Сборник. сост. В.Ю. Кузнецов. – М.: АСТ, 2001.
6. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
7. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
8. Степин В.С. Теоретическоезнание. Структура, историческаяэволюция.– М., 2000.
9. Сумерки богов. – М.:Политиздат, 1989.
10. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
11. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
12. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 5. Німецька класична філософія.

1. Становлення діалектичного методу та системи – розвиток від І. Канта до Г. Гегеля.

2. Трансцендентальна естетика І. Канта. Проблеми методу пізнання за І. Кантом. Проблема антиномій у «Критиці чистого розуму». Антиномія у «Критиці практичного розуму».

3. Філософія «науковчення» Й. Фіхте, як шаг до розвитку діалектики.

4. Об'єктивний ідеалізм Г. Гегеля. Діалектика й принципи історизму. Суперечність між методом і системою, проблема Абсолюту.

Рекомендована література

1. Анталогіямировойфілософії. – М.: Мысль, 1991.
2. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
3. Спиркин. А.Г. Філософія. – М.: Гардарики, 2001.
4. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
5. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
6. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 6. Філософська думка ХІХ-го сторіччя.

1. Позитивізм. Перший позитивізм. О. Конт, Дж. Ст. Міль, Г. Спенсер. Відмова від метафізики (ширше, філософії). Можливості та обмеження цього шагу – цикл будь-якої хвилі позитивізму.

2. Другий позитивізм. Емпіріокритицизм, махізм. Е. Мах, Р. Авенаріус, А. Пуанкаре. Економія мислення як ціль. Проблеми об'єктивності знання. Проблеми формування нових понять у позитивізмі. Проблеми поступового переходу на позиції суб'єктивного ідеалізму.

3. Ірраціоналізм. Верховенство чуттєвого початку, критика вчення Г. Гегеля. С. К'єркегор – етапи розвитку людини, спроба використання нових категорій (страх). А. Шопенгауер, Ф. Ніцше – використання поняття «воля», ставлення до культури.

4. Марксизм. Передумови виникнення марксистської філософії: соціально-політичні, наукові, культурні. Основні концепції. Соціальні наслідки використання та причини поразки класичного марксизму.

Рекомендована література

1. Анталогиямировойфилософии. – М.:Мысль,1991.
2. Кузнецов Б.Г. Историяфилософии для физиков и математиков. – М., 1974.
3. Кузнецов. В.Н. Западноевропейскаяфилософия XVIII-го века. – М.:Наука,1988.
4. Кун Т. Структура научныхреволюций// Структура научныхреволюций. – Сборник. сост. В.Ю. Кузнецов. – М.: АСТ, 2001.
5. Марков А. Рождениесложности. Эволюционнаябиологиясегодня: неожиданныеоткрытия и новыевопросы. – М.: Астрель, – 2010.
6. Переслегин С.Б. Новыекартыбудущего, или Анти-Рэнд. – М.: АСТ, 2009. – 701 с.
7. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
8. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
9. Степин В.С. Теоретическоезнание. Структура, историческаяэволюция.– М., 2000.
10. Сумерки богов. – М.: Политиздат, 1989.
11. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
12. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинский, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
13. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 7. Сучасна світова філософія.

1. Неопозитивізм, проблема верифікації знання, як центральна. Віденський гурток. Обмеженість неопозитивізму (теорема К. Геделя).
2. Постпозитивізм: К. Поппер, Т. Кун «Структура наукових революцій», І. Лакатос. Спроба використання соціального підґрунтя науки.
3. З. Фрейд про співвідношення свідомості та несвідомості. К. Юнг. Неофрейдизм (Е. Фромм).
4. Екзистенціалізм – виникнення у катастрофі Світових війн. Проблема людини. Дві гілки екзистенціалізму.

5. Релігійно-філософські напрямки - неотомізм. П'єр Теяр де Шарден
6. Структуралізм. М. Фуко, К. Леві-Строс.
7. Постмодернізм. Походження від герменевтики. Відмова від єдності знання, плюралізм істини. Ж.Дельоз, Ж. Дерріда
8. Трансгуманізм: докорінні зміни у людині, за допомогою передових технологій. Технологічна сингулярність. В. Віндж, Р. Курцвейл.

Рекомендована література

1. Переслегин С.Б. Новыекартыбудущего, или Анти-Рэнд. – М.: АСТ, 2009. – 701 с.
2. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
3. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
4. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
5. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинский, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
6. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 8. Філософська думка в Україні.

1. Філософські ідеї в культурі Київської Русі.
2. Філософія Українського ренесансу.
3. Філософія Г.С. Сковороди.
4. Філософія Т.Г. Шевченко, І. Франка. Співіснування елементів соціалістичних та націоналістичних концепцій у їх поглядах як феномен ХІХст. Погляди П. Юркевича.
5. Філософські погляди М.Грушевського. Філософія науки В.І. Вернадського.
6. Сучасний стан філософської думки України.

Рекомендована література

1. Горський. В.С. Історія української філософії. – К.: Наукова думка, 1996.

2. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
3. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
4. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
5. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 9. Буття, матерія, свідомість.

1. Категорія буття. Розуміння буття у різні періоди. Його основні форми. Небуття.
2. Категорія матерії. Структури матерії.
3. Рух. Відсутність абсолютного спокою. Форми руху. Неможливість зведення соціального руху до біологічного, а біологічного до фізичного.
4. Простір, час. Аристотель, Ньютон та Ейнштейн про простір та час – зміна сприйняття під час наукових революцій.
5. Свідомість, її походження та структура. Від відображення до інформації. Концепції «істот» Д. Деннета.

Рекомендована література

1. Деннет Д. Видьпсихики: на пути к пониманию сознания. Идея-пресс, 2004.
2. Кузнецов Б.Г. История философии для физиков и математиков. – М., 1974.
3. Кузнецов. В.Н. Западноевропейская философия XVIII-го века. – М.:Наука,1988.
4. Кун Т. Структура научных революций// Структура научных революций. – Сборник. сост. В.Ю. Кузнецов. – М.: АСТ, 2001.
5. Марков А. Рождение сложности. Эволюционная биология сегодня: неожиданные открытия и новые вопросы. – М.: Астрель, – 2010.
6. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
7. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.

8. Степин В.С. Теоретическое знание. Структура, историческая эволюция. – М., 2000.
9. Сумерки богов. – М.: Политиздат, 1989.
10. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
11. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
12. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 10. Діалектика та її альтернативи.

1. Поняття закону. Види законів, та місце, яке займають закони діалектики.
2. Поняття діалектики, її історичні форми. Стихійна, ідеалістична, матеріалістична.
3. Три закони діалектики. Взаємозв'язок якості і кількості. Суперечність буття і пізнання. Діалектика заперечення.
4. Принципи діалектики.
5. Категорії діалектики: кількість та якість, сутність та явище, інші. Координація, а не класифікація категорій.
6. Альтернативи діалектики. Догматизм. Метафізика. Релятивізм. Області використання альтернатив.

Рекомендована література

1. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
2. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
3. Степин В.С. Теоретическое знание. Структура, историческая эволюция. – М., 2000.
4. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
5. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.

6. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

Тема 11. Гносеологія.

1. Об'єкт та суб'єкт пізнання. Види суб'єктів. Обмеження колективного суб'єкту. Існування об'єкту без суб'єкта. Взаємний вплив об'єкта та суб'єкта.
2. Форми і методи пізнання. Структура становлення знання – від феномену до теорії. Роль експерименту.
3. Істина. Абсолютна істина. Відносна істина. Істина як процес. Критерії істини.
4. Практика. Поняття діяльності і практики. Суб'єктно-об'єктний характер практики. Форма, структура і функції практики. Технічна діяльність як форма практики. Пізнання і творчість.

Рекомендована література

1. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
2. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
3. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
4. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
5. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

12. Основи філософського аналізу суспільства.

1. Антропосоціогенез як процес. Ознаки людини. Єдність людства.
2. Соціальне та біологічне у людині.
3. Філософські концепції суспільства і існуючі альтернативи. Рушійні сили та суб'єкти суспільного розвитку.

Рекомендована література

1. Марков А. Эволюция человека. Книга 1. Обезьяны, кости и гены. — Cognus, 2012. — Т. 1.
2. Марков А. Эволюция человека. Книга 2. Обезьяны, нейроны и душа. — Cognus, 2011. — Т. 2.
3. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
4. П'янзін С. Д. Основи соціальної філософії: навч. посіб. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2014.
5. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
6. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
7. Таран В. О., Зотов В. М., Резанова Н. О. Соціальна філософія: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2009.
8. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
9. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

13. Суспільство і природа.

1. Філософське та природничо-наукове розуміння природи. Природа як система. Перехід від розуміння природи у індустріальну епоху до сучасного.

2. Актуальність ідеї В. І Вернадського про ноосферу. Римський клуб. Обмеження консервативного (зберігаючого) екологічного підходу.

3. Сім'я та її функції. Історичні форми сім'ї.

Рекомендована література

1. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
2. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
3. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
4. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
5. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.

15. Духовне життя суспільства.

1. Аксиологічне відношення людини до світу. Сутність духовного життя суспільства. Рівні та форми духовного життя суспільства.

2. Що таке цінність? Що таке ідеал? Цінності в структурі соціуму та їх ієрархія. Цінності як ядро світоглядної проблематики.

Рекомендована література

1. Анталогіямировойфилософии. – М.:Мысль,1991.
2. Переслегин С.Б. Новыекартыбудущего, или Анти-Рэнд. – М.: АСТ, 2009. – 701 с.
3. Подольська Є. А.Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальноїлітератури, 2006.
4. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики,2001.
5. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї :Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
6. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинский, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
7. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право,2015.

16. Соціальне прогнозування і глобальні проблеми сучасності.

1. Майбутнє і його класифікація. Обмеженість об'єкту прогнозування.

2. Наукові критерії передбачування. Методи прогнозування: від художніх творів до математичного моделювання, сценування, форсайтів. Обмеженість та напрямки використання кожного методу.

3. Сутність науково-технічної революції. Соціальні наслідки НТР.

4. Глобальні проблеми людства: а) фактично вирішені (наприклад, глобальна ядерна війна), б) актуальні (бідність, деградація біосфери, роботизація та створення штучного інтелекту, втрата біологічної єдності людства) та перспективи їх вирішення.

Рекомендована література

1. Переслегин С.Б. Новые карты будущего, или Анти-Рэнд. – М.: АСТ, 2009. – 701 с.
2. Подольська Є. А. Філософія. Підручник – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006.
3. Спиркин. А.Г. Философия. – М.: Гардарики, 2001.
4. Степин В.С. Теоретическое знание. Структура, историческая эволюция. – М., 2000.
5. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017.
6. Філософія: навч. Посібник / Ю. М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Каєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019.
7. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2015.